

Nd.

37. Frumvarp til laga

[34. mál]

um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að staðfesta fyrir Íslands hönd samning milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um breytingu á samningi milli sömu ríkja frá 15. september 1955, um félagslegt öryggi.

(Lagt fyrir Alþingi á 82. löggjafarþingi, 1961.)

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að staðfesta fyrir Íslands hönd samning milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um breytingu á samningi milli sömu ríkja frá 15. september 1955, um félagslegt öryggi, sem undirritaður var á fundi félagsmálaráðherra Norðurlanda í Pallastunturi hinn 13. september 1961 og prentaður er sem fylgiskjal með lögum þessum.

2. gr.

Þegar samningur sá, er um ræðir í 1. gr., hefur verið staðfestur, skulu ákvæði hans hafa lagagildi hér á landi.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Fylgiskjal.

SAMNINGUR

milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar um breytingu á samningi milli sömu ríkja frá 15. september 1955, um félagslegt öryggi.

Ríkisstjórnir Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar, sem gerðu með sér samning um félagslegt öryggi 15. september 1955, eru ásáttar um að 4. gr. í nefndum samningi skuli breytt eins og segir hér á eftir:

4. grein.

Ríkisborgarar hvers samningsríkis eiga rétt á ellilífeyri ásamt viðbótargreiðslum í öðru samningsríki með sömu skilyrðum og eftir sömu reglum og borgarar þess ríkis, enda hafi sá, er hlut á að máli, dvalið í síðar nefnda ríkinu samfleytt

OVERENSKOMST

mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af konventionen mellem samme stater af 15. september 1955 om social tryghed.

Regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, som den 15. september 1955 har indgået en konvention om social tryghed, er blevet enige om, at artikel 4 i den nævnte konvention skal affattes som angivet nedenfor:

Artikel 4

Statsborgere fra et af de kontraherende lande er i et andet af landene på samme betingelser og efter samme regler som landets egne statsborgere berettiget til folkepension med tillægsydelse, såfremt pågældende har opholdt sig i sidstnævnte

a. m. k. 5 síðustu árin, áður en umsókn um ellilífeyri er lögð fram.

Ef hlutaðeigandi maður fær greiðslur þær, sem um ræðir í 2. og 3. grein, í dvalarlandinu, flyzt hann án tillits til dvalartíma yfir á ellilífeyri eftir sömu reglum og ríkisborgarar dvalarlandsins.

Nú nýtur ríkisborgari einhvers samningsríkjanna ellilífeyris ásamt viðbótargreiðslum samkvæmt lögum þess ríkis, og skal hann þá halda þeim rétti, er hann flytur til annars samningsríkis, þar til hann uppfyllir þau skilyrði, sem sett eru um lífeyrisaldur og dvalartíma til þess að öðlast rétt til lífeyris frá dvalarlandinu. Flytji hlutaðeigandi maður til heimalands síns, glatar hann þó réttinum til lífeyris í síðasta lagi, þegar hann nær ellilífeyrisaldri, sem gildir í heimalandi hans.

Samning þenna skal fullgilda, og skal fullgildingarskjölunum, svo fljótt sem unnt er, komið til varðveislu í danska utanríkisráðuneytinu.

Samningurinn gengur í gildi fyrsta dag þess mánaðar, sem hefst að liðnum tveim almanaksmánuðum frá þeim degi, er fullgildingarskjöl allra landanna hafa verið afhent til varðveislu. Hann er óskiptur hluti samningsins frá 15. september 1955, um félagslegt öryggi, og er því ekki hægt að segja honum upp sér í lagi.

Samningurinn skal varðveittur í skjalasafni danska utanríkisráðuneytisins, og skal það láta ríkisstjórnunum allra hinna landanna í té staðfest afrit af honum.

Þessu til staðfestu hafa umboðsmenn hvers ríkis fyrir sig undirritað samning þenna.

Gert í Pallastunturi í einu eintaki á íslenzku, dönsku, finnsku, norsku og sænsku, en að því er sænskuna snertir í tveim textum, öðrum fyrir Finnland en hinum fyrir Svíþjóð, hinn 13. september 1961.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Árið 1955 gerðu Ísland, Danmörk, Finnland, Noregur og Svíþjóð með sér samning um félagslegt öryggi, og var ríkisstjórn Íslands með lögum nr. 53 frá 9. apríl 1956 veitt heimild til að fullgilda hann fyrir Íslands hönd. Samningurinn gekk í gildi 1. nóvember 1956.

land uafbrudt i mindst 5 ár, umiddelbart før begæring om folkepension fremsættes.

Oppebærer pågældende fra opholdslandet de i artiklerne 2 og 3 nævnte ydelser, overgår han uden hensyn til opholdstid til folkepension efter samme regler som opholdslandets egne statsborgere.

Oppebærer en statsborger fra et af de kontraherende lande folkepension efter lovgivningen i et sådant land, bevarer han retten hertil ved flytning til et andet af landene, indtil han opfylder de vilkår, som gælder vedrørende pensionsalder og opholdstid for at opnå ret til pension i opholdslandet. Flytter pågældende til sit hjemland, mister han dog retten senest, når han opnår den i hjemlandet gældende pensionsalder.

Denne overenskomst skal ratificeres, og ratifikationsinstrumenterne skal snarest muligt deponeres i det danske udenrigsministerium.

Overenskomsten træder i kraft den første dag i den måned, som indtræder to fulde kalendermåneder efter den dag, da samtlige landes ratifikationsinstrumenter er blevet deponeret. Den udgør en integrerende del af konventionen af 15. september 1955 om social tryghed og kan derfor ikke opsiges særskilt.

Overenskomsten skal deponeres i det danske udenrigsministeriums arkiv, og bekræftede afskrifter skal af det danske udenrigsministerium tilstilles hver af de kontraherende landes regeringer.

Til bekræftelse heraf har de respektive befuldmægtigede undertegnet denne overenskomst.

Udfærdiget i Pallastunturi i et eksemplar på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk, således at der på svensk er udfærdiget to tekster, en for Finland og en for Sverige, den 13. september 1961.

Með samningi þessum var komið á þeirri meginreglu, að ríkisborgarar hvers þessara samningsríkja njóti sama réttar og ríkisborgarar þess samningsríkis, sem þeir dvelja í, að því er tekur til hinna ýmsu greina almannatrygginganna svo og framfærslu og greiðslu meðlaga af hálfu hins opinbera.

Í einstökum tilfellum er þessi réttur til bóta bundinn skilyrðum um dvalartíma í landinu. Þannig er t. d. svo kveðið á, að til þess að njóta ellilífeyris í dvalarlandinu þarf lífeyrisþeginn að hafa dvalið þar í landi samfleytt a. m. k. fimm síðustu árin áður en umsókn um ellilífeyri er lögð fram.

Nú er það almenn regla, að bætur samkvæmt almannatryggingalögum eru ekki greiddar, meðan bótapegi er búsettur erlendis.

Þetta búsetuskilyrði samningsins hefur það því í för með sér, að ellilífeyrisþegi, sem flytur milli samningsríkja, glatar rétti til ellilífeyris í landinu, sem hann flytur frá, en öðlast ekki rétt til lífeyris í nýja dvalarlandinu fyrr en að fimm árum liðnum. Hann verður því án ellilífeyris um fimm ára skeið.

Þar sem þetta þótti mjög óhagkvæmt ellilífeyrisþegum, tók Norræna félagsmálanefndin þetta mál til athugunar og ræddi á fundum sínum leiðir til að brúa þetta bil, sem yrði á greiðslum ellilífeyris. Árangur þeirra umræðna varð samningur sá, sem undirritaður var á félagsmálaráðherrafundi Norðurlanda í september s. l. og prentaður er sem fylgiskjal með lagafrumvarpi þessu.

Efni þessa nýja samnings er það, að ríkisborgari samningsríkis, sem nýtur ellilífeyris og viðbótargreiðslna, heldur þeim rétti, er hann flytur til annars samningsríkis, þar til hann uppfyllir þau skilyrði, sem sett eru um lífeyrisaldur og dvalartíma til þess að öðlast rétt til lífeyris frá dvalarlandinu. Flytji lífeyrisþeginn til heimalands síns, glatar hann þó réttinum til lífeyris í síðasta lagi þegar hann nær ellilífeyrisaldri, sem gildir í heimalandi hans.

Með samningi þessum er því að mestu komið í veg fyrir, að bótageiðslur til ellilífeyrisþega samningsríkjanna slitni við flutning milli ríkjanna. En þess ber að geta, að það eru einungis skilyrðin um aldursmark og dvalartíma í nýja dvalarlandinu, sem hafa áhrif á niðurfellingu greiðslna frá fyrra dvalarlandinu. Þegar þeim tveim skilyrðum er fullnægt, falla greiðslurnar niður, enda þótt hlutaðeigandi maður, vegna annarra skilyrða, yrði ekki ellilífeyris aðnjótandi í nýja dvalarlandinu.

Þar sem almannatryggingalögin íslenzku gera ekki ráð fyrir bótageiðslum til manna erlendis, er nauðsynlegt að fá með lögum heimild til staðfestingar á samningi þessum.